

Pirtûka Daniyêl — Hejmara Pêncî û Sê

Maono ya Kinabii Yafunuliwa: Kuielewa Siku za Mwisho Kupitia Uzoefu wa Danieli

Jeff Pippenger

2024-01-17

Abaozi bonso bayovela kingi mingi mambu ma bilumbu bia nsuka kuluta bilumbu biabavandaka na biyo.

“Buri umwe mu bahanuzi ba kera yavugiye igihe cyacu kuruta uko yavugiye icyabo; ni cyo gituma ubuhanuzi bwabo bukomeza kugira imbaraga kuri twe. ‘Now all these things happened unto them for ensamples: and they are written for our admonition, upon whom the ends of the world are come.’ 1 Corinthians 10:11. ‘Not unto themselves, but unto us they did minister the things, which are now reported unto you by them that have preached the gospel unto you with the Holy Ghost sent down from heaven; which things the angels desire to look into.’ 1 Peter 1:12.”

“Biblia e kangishishishe ne kulama pamo byuma byayo bwa kino kizazi kya mwisho. Byonse byabikulukulu bikatampe ne mishipidilo ya buneme ya mu malango a Kale byakadi, ne biri, kuipetululanga byovene mu ekelesia mu miku ya nyuma eyi.” Selected Messages, buku 3, 338, 339.

Danieli anawakilisha watu wa Mungu, ambao katika siku za mwisho wamegundua, kwa njia ya Neno la unabii, kwamba wametawanywa. Watakapoamka kwa ukweli huo, wanatakiwa kuitimiza sala ya Mambo ya Walawi ishirini na sita, na pia sala ya kuielewa siri ya mwisho ya unabii inayofunuliwa muda mfupi tu kabla ya kufungwa kwa muda wa rehema, kama inavyowakilishwa na sala ya Danieli katika sura ya pili. Ikiwa na watakapoingia katika uzoefu wa Danieli, malaika Gabrieli atawagusa, atawaeleza na kusema nao, kwa kusudi la kuwapa “ustadi na ufahamu.” Wenye hekima ni wale “wanaoelewa” “kuongezeka kwa maarifa” wakati siri ya unabii inapofunuliwa.

Na anang’ung’una, na avang’a niiki, na alisema, E Danieli, niikite ndana umanye, na uijuke. Kwandikia kuandusa kwako, ilikasoka ilagizo; nene nikwisa kukulanga; ulwa uli muno mpendwa. Avo, manya ulwa ulwene, na ulolange iweni. Danieli 9:22, 23.

Ano Danyeli aambwa aatale ni chimwesho cha “mareh,” chimwesho cha kuloleka. Gabrieli kena atamanine kumalika mulimo ou apelewe mu chipande cha mutanda na wanane, polo aambwa amwivye Danyeli “mareh” chimwesho. Mu chipande cha mutanda na tisa, iye wabwela nakumutwajilijila kusokolola. Mu chipande cha mutanda na tisa, Danyeli kena kabiji kechi wikala kabiji mu kimye kya bufumu bwa Babeloni ne, paji wikala mu mambo a bya ntanda bya bufumu bwa Ba-Medo ne Ba-Peresi.

Gabriela anapomwidhisya Danieli “akimanye jambo hilo,” na “akiwaze juu ya maono,” anatamburisha mchakato wa kutenganisha kiakili ambao anataka Danieli autumie. Maneno

yaliyotafsiriwa kuwa “kuelewa” na “kuwaza” ni neno lililile la Kiebrania. Neno hilo ni “biyn,” nalo humaanisha kutenganisha kiakili. Neno la Kiebrania lililotafsiriwa kuwa “jambo,” ni “dabar,” nalo humaanisha “neni”. Kwa hiyo Gabriela anamjulisha Danieli, na wale anaoiwakilisha katika siku za mwisho, kwamba waligawanye ipasavyo Neno la kweli.

Xwe bibhêjne ku tu li ber Xwedê pejirandî derkevî, wek karvanekî ku hewce nake şerm bike, peyva rastiye bi rastî dabeş dike. 2 Tîmote 2:15.

Igambo “matter” nalo likatosha ni Danieli mu kaputula ka ikumi, m’vesi ya kwanza, apo lyahundulwa mara tatu nti “thing.”

Mu mwaka gwa gatatu gwa Kuro, mwami wa Peresia, ikintu cahishuriwe Daniyeli, uwitwa Beliteshazari; kandi ico kintu cari ic’ukuri, ariko igihe cashinzwe cari kirekire; kandi yaragisobanukiwe, kandi yari afise ugutahura kw’ivyo yeretswe. Daniyeli 10:1.

Vesii iyi, liizu lya “ono” ni ono lya “mareh,” olo lw’okuonekerwa, era Danyeri yali n’okutegeera ku byombi: ekigambo (ensonga) era n’ono (“mareh”). Mu lunyiriri olw’amakumi abiri mu ssatu olw’essuula ey’omwenda, Gabulyeri yalagira Danyeri okwawula obulungi ensonga n’ono; era mu lunyiriri olusooka olw’essuula ey’ekkumi alina okutegeera ku byombi, ensonga (ekigambo) n’ono (“mareh”). Mu ssuula ey’omwenda, Gabulyeri ateggeeza Danyeri okumanya enjawulo (okwawula obulungi) wakati w’ensonga n’ono. Ono lwe ono lwa “mareh,” ate “ensonga,” oba “ekigambo,” lwe ono lwa “chazon.”

Muheto gwa munani, maono yote mawili yanatambulishwa, tena tofauti inaonyeshwa, kwa sababu Danieli alitaka kuelewa ono la “chazon,” lakini Gabrieli aliagizwa kumfahamisha Danieli ono la “mareh.” Gabrieli aanzapo kazi yake ya kumfahamisha Danieli “jambo” na “ono,” anamjulisha Danieli atambue kwamba hayo ni maono mawili tofauti.

Akanitaarira, ayavugana nanjye, ati: “Yewe Daniyeli, none ndaje ngo nguhe ubwenge no gusobanukirwa. Uwo watangiye kwinginga, itegeko rirasohoka, nanjye ndaje kukubwira; kuko ukundwa cyane. Nuko rero sobanukirwa n’iki kintu, kandi wite ku iyerekwa. Ibyumweru mirongo irindwi byagenewe ubwoko bwawe n’umurwa wawe wera, kugira ngo ubwigomeke burangizwe, ibyaha bishyirweho iherezo, kandi ngo haboneke impongano y’ibicumuro, no kuzanwa gukiranuka kw’iteka ryose, no gushyirwaho ikimenyetso ku iyerekwa no ku buhanuzi, no gusigwa kw’Icyera Cyera cyane. Nuko menya kandi usobanukirwe yuko, uhereye igihe itegeko rizasohokera ryo gusubiza no kongera kubaka Yerusalemu kugeza kuri Mesiya Umutware, hazaba ibyumweru birindwi n’ibyumweru mirongo itandatu na bibiri. Umuhanda uzongera kubakwa, n’urukuta na rwo, ndetse no mu bihe by’amakuba. Hanyuma, nyuma y’ibyumweru mirongo itandatu na bibiri, Mesiya azakurwaho, ariko si ku bwe ubwe. Kandi ubwoko bw’umutware uzaza buzarimbura umurwa n’ubuturo bwera; iherezo ryabyo rizaba nk’umwuzure, kandi kugeza ku iherezo ry’intambara kurimbuka byarategetswe. Kandi azakomeza isezerano na benshi mu gihe cy’ibyumweru kimwe; maze hagati muri icyo cyumweru azahagarika igitambo n’ituro, kandi kubera ukwikwiza kw’ibizira azahindura hacu umusaka, kugeza ku iherezo ryagenwe; kandi ibyategetswe bizasukwa ku hasizwemo umusaka.” Daniyeli 9:22–27.

Gabriel akavilenga Daniel amone kuti vina vya mu mboni ya “chazon” pamoza na mboni ya “mareh” vikamwimililika mu kutanthauzira uko akamupa Daniel. Kutanthauzira uko kukeneranga kuyowoya vya mboni zosezi ziŵiri, ndipo ukaŵa mulimo wa Daniel kupatura makora mboni iyo yikayowoyanga za kuponderezeka kwa malo ghakupatulika na gulu la ŵankhondo, kufuma ku mboni iyo yikafiska ku kuwonekera kwa Khristu mu Malo Ghakupatulika Chomene pa Okutobala 22, 1844.

Gabriel alitambua ya kwamba tangu amri ya Artashasta katika mwaka wa 457 KK, kungekuwa na miaka mia nne na tisini iliyokuwa “imekatwa” kutoka katika ile miaka elfu mbili na mia tatu ya maono ya jioni na asubuhi, ambayo ilikuwa hasa kwa ajili ya Wayahudi. Katika aya zilizonukuliwa punde hivi, neno “imeamriwa” limetajwa mara tatu, lakini ni maneno mawili tofauti ya Kiebrania ambayo yote yametafsiriwa kuwa “imeamriwa” katika aya hizo. Mara ya kwanza “imeamriwa” kutajwa ni katika aya ya ishirini na nne, na neno hilo la Kiebrania ni “chathak” nalo humaanisha “kukata.”

Kuti kuonyesha ya kwamba Israeli walipewa kipindi cha majaribu kilichoanza kwa amri ya tatu ya Artashasta, ambacho kingefikia mwisho wake katika kupigwa mawe kwa Stefano katika mwaka wa 34 BK. Miaka mia nne na tisini “ilikatwa,” nayo iliwakilisha kipindi kifupi zaidi cha kiunabii ndani ya unabii mrefu wa miaka elfu mbili mia tatu. Idadi “mia nne na tisini” ni ishara ya wakati wa majaribu, kama alivyoshuhudia Yesu.

Awo Petro wiza kuri we, aramubaza ati: Mwami, mwene Data nangirira nabi nzomuharira kugeza ku ncuro indwi? Yesu aramwishura ati: Singira ndakubwiye nti, Gushika ku ncuro indwi, ahubwo ni gushika ku ncuro mirongo indwi incuro indwi. Matayo 18:22.

Kusamehewa kuna mwisho, na mwisho huo unawakilishwa na hesabu “mia nne na tisini.” Miaka “mia nne na tisini” yawakilisha kipindi cha majaribio kwa Wayahudi tangu ukombozi wao hata walipoijaza kikombe cha wakati wao wa majaribio katika kumpiga Stefano kwa mawe. Miaka “mia nne na tisini” pia inahusianishwa na laana ya “nyakati saba” katika Mambo ya Walawi ishirini na sita. Kuna mahali pawili tu katika Biblia panaporejelea nchi kuifurahia sabato zake. Pa kwanza panapatikana katika Mambo ya Walawi ishirini na sita.

Ndipo kama msiposikia sauti yangu kwa hayo yote, bali mkienda kinyume nami; basi mimi nami nitakwenda kinyume nanyi kwa ghadhabu; nami, naam, mimi mwenyewe, nitawaadhibu mara saba kwa ajili ya dhambi zenu. Nanyi mtakula nyama ya wana wenu, na nyama ya binti zenu mtakula. Nami nitapaharibu mahali penu pa juu, na kuikata sanamu zenu za jua, na kuitupa mizoga yenu juu ya mizoga ya sanamu zenu; na nafsi yangu itawachukia. Nami nitayafanya miji yenu kuwa ukiwa, na mahali penu patakatifu nitapaweka ukiwa, wala sitainusa harufu ya manukato yenu matamu. Nami nitaifanya nchi kuwa ukiwa; na adui zenu wakao ndani yake watastaajabia jambo hilo. Nami nitawatawanya kati ya mataifa, nami nitaufuta upanga nyuma yenu; na nchi yenu itakuwa ukiwa, na miji yenu itakuwa magofu. Hapo ndipo nchi itakapozifurahia sabato zake, kwa muda wote itakapokuwa ukiwa, nanyi mkiwa katika nchi ya adui zenu; ndipo nchi itakapopumzika, na kuzifurahia sabato zake. Kwa muda wote itakapokuwa ukiwa itapumzika; kwa sababu haikupumzika katika sabato zenu, mlipokuwa mnakaa juu yake. Mambo ya Walawi 26:27–35.

Bibuliyemi “ettaka lya kunyumirwa ssabbiiti zaalyo” okwogerwako kuli emirundi ebiri gyokka, era byombi bikwatagana n’okusaasaanyizibwa kw’abantu ba Katonda, n’emyaka nsanvu egy’obusibe, egyakiikirira ekiseera ekyandirese ettaka okunyumirwa ssabbiiti zaalyo. Emyaka egyo gyenkana n’omuwendu gwa ssabbiiti Abayudaaya gwe bataaleka ttaka kunyumula. Ettaka okunyumula emyaka nsanvu kyakiikirira omuwendo gwonna ogw’emyaka obujeemu eri ekiragiro

eky'okuleka ettaka linyumule gwe bwali bumaze okutuukirizibwa. Okubala okwangu kulaga nti mu "emyaka ebina mu kyenda" egy'obujeemu, waabangaawo omugatte gw'emyaka nsanvu ettaka gye lyali teryanyumudde.

Miaka mia ine na tisini ilikatwa kutoka katika ile miaka elfu mbili na mia tatu, kuwa kipindi cha rehema kwa Wayahudi, nayo hiyo "miaka mia ine na tisini" ina uhusiano wa moja kwa moja na kutawanyika kwa zile "nyakati saba" za Mambo ya Walawi ishirini na sita.

Maono ya "chazon" ya kukanyagwa chini na maono ya "mareh" ya kutokea mwishoni mwa miaka elfu mbili na mia tatu ni tofauti moja na jingine, lakini yana uhusiano wa moja kwa moja. Kama ilivyokuwa kwa Danieli, watu wa Mungu wanapaswa kuyatenganisha kwa usahihi maono hayo mawili, huku wakati huohuo wakitambua uhusiano wake kila moja na jingine. Miaka sabini ya utumwa, iliyoongoza kwa amri tatu zilizowaruhusu Wayahudi kurudi na kujenga upya Yerusalemu, iliwakilisha "mia nne na tisini" ya miaka ya uasi wa Wayahudi dhidi ya agano la kuipa nchi pumziko.

Tu dema sêyemîn fersendiya vegerê û avakirina dîsa diyar kir, ji wan re "çar sed û nehê" salên demeke ceribandina hat dayîn, çimkî ew bi heman demê hatin ceribandin ku tê de nefermânûna wan bû sedema wêrankirina Orşelîmê û belavbûna wan. Di dawîya "çar sed û nehê salan" a duyemîn de, nefermânûna wan dîsa wê bibe sedema wêrankirina Orşelîmê û belavbûna wan di nav neteweyên bêcîhû de.

Belavbûna dîltiya heftê salî pêşî bi "çar sed û nevê" salên serhildanê hat, û paşê wê dîltiya heftê salî jî bi "çar sed û nevê salên" din ên serhildanê hate peyde kirin.

Mu myaka ya mbere ya "magana ane na mirongo cyenda," yazanye imyaka mirongo irindwi y'ikiruhuko cy'ihugu, yari igeze ku musozo wayo hamwe no kurimbuka kwa Yerusalemu. Ku iherezo ry'iyi myaka ya "magana ane na mirongo cyenda" yakuwe muri ya myaka ibihumbi bibiri na magana atatu, Yerusalemu yongeye kurimburwa, kuko Yesu ahora agaragaza iherezo ry'ikintu akoresheje intangiriro y'ikintu.

לְאִשְׁרָיִי halisi kuhamishwa utumwani kwa miaka sabini katika Babeli halisi kulikuwa ishara ya kutawanywa kwa "nyakati saba," na Dada White anatambulisha kwamba miaka sabini ya utumwa wa Israeli halisi katika Babeli halisi ilikuwa mfano wa miaka elfu moja mia mbili na sitini ya utumwa wa Israeli wa kiroho katika Babeli wa kiroho.

"Chiesa ya Mungu hapa duniani ilikuwa kwa hakika katika utumwa wakati wa kipindi hiki kirefu cha mateso yasiyokoma, kama vile wana wa Israeli walivyokuwa mateka katika Babeli wakati wa kipindi cha uhamisho." Prophets and Kings, 714.

مل «تاک توه» وب ووب که‌ی‌ه‌ن‌وومن، 1798 ات 538 ی‌ل‌اس‌ل، تس‌مش و د‌س‌س وود و راز‌ه ی‌ن‌اک‌م‌ل‌اس می‌ل‌مش‌روئی ی‌مو‌ن‌ان‌ت‌ای‌ن‌ب و مو‌ن‌در‌ک‌ک‌ا‌چ وب مو‌ن‌ا‌ر‌م‌گ ن‌اک‌ه‌ک‌ل‌و‌ج، اد‌ه‌ک‌ل‌اس ات‌ف‌ه‌ح ی‌ی‌ات‌و‌ک ی‌ن‌ی‌ن‌ب ی‌ل‌اس‌ل د‌س‌س و راز‌ه وود (ز.پ 457) ی‌ک‌ئ‌پ‌ت‌س‌د اد‌ه‌ک‌ن‌ا‌م‌ر‌ف ئ‌س ی‌مو‌م ل‌ن‌ا‌و‌ه‌ئ ی‌مو‌ن‌ا‌ر‌م‌گ ی‌ر‌ب‌و‌ت‌ک‌وئی 22 ل‌ا‌د‌ز‌و‌ر‌ی‌پ م‌ر‌ه ی‌ن‌ئ‌وش ل‌ح‌س‌م ی‌ن‌ت‌و‌م‌ک‌ر‌د م‌ب ی‌د‌ن‌ای‌م‌گ م‌ک، ا‌د‌ن‌ا‌ش‌ی‌ن «mareh» و‌ه‌ئ و‌وم‌ه و‌وب تس‌ی‌و‌ئ‌پ و، ا‌د‌ن‌ا‌ش‌ی‌ن ن‌ای‌م‌ک‌ه‌ی‌ن‌ی‌ب‌ش‌ئ‌پ ی‌مو‌م ی‌ک‌ئ‌پ‌ت‌س‌د ن‌ا‌م‌ر‌ف ئ‌س و‌ه‌ئ 1844 ی‌م‌ه‌ک‌ه‌ی‌ن‌ا‌م‌ر‌ف م‌ب م‌د‌ن‌ه‌چ‌ر‌ه، ت‌اک‌ب ئ‌پ تس‌د م‌ک‌ه‌ی‌ن‌ی‌ب‌ش‌ئ‌پ ی‌مو‌م ی‌و‌ه‌ئ وب ن‌ب‌ه ن‌ا‌م‌ر‌ف ئ‌س

موهن انتاى نب و موهن ارمگ موب درک ن اى تس مد شروک

“Ezra ibuku lya musanvu ni mo hasangwamo itegeko. Emivuyo 12-26. Mu mimerere gyalio ekituufu era ekijjuvu ennyo, lyateekewawo Aritakisekisi, kabaka wa Buperusi, mu mwaka gwa 457 BC. Naye mu Ezra 6:14 ennyumba ya Mukama eyali e Yerusalemi eyogerwako ng’eyazimbibwa ng’okulagira [‘etteeka,’ ku mabbali] kwa Kuulo, ne Daliyo, ne Aritakisekisi kabaka wa Buperusi.’ Bakabaka bano abasatu, mu kutandikawo, mu kukakasa nate, ne mu kutuukiriza ddala etteeka eryo, baalituusa ku butuukirivu obwali bwetaagisa obunnabbi okulaga entandikwa y’emyaka 2300. Nga batwala 457 BC, ekiseera etteeka lwe lyamalirizibwa, ng’ennaku y’okulagira, buli kimu ekyalagirwa obunnabbi ku ssabbiiti ensanvu kyabalabika nga kyali kituukiridde.” The Great Controversy, 326.

1798 ਤੋਂ 1844 ਤੱਕ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੇਥੀ ਦੇ ਤੀਨ ਦੂਤ ਭਵਿੱਖਾਣੀ ਦੇ ਇਤਹਾਸ ਵੱਚਿ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਤੀਨ ਹੁਕਮਾਂ ਨੇ ਤੇਈ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਭਵਿੱਖਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਚੰਨ੍ਹਹਤਿ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਤੀਨ ਦੂਤਾਂ ਨੇ ਉਸ ਭਵਿੱਖਾਣੀ ਦੇ ਸਮਾਪਨ ਨੂੰ ਚੰਨ੍ਹਹਤਿ ਕੀਤਾ। ਭਵਿੱਖਾਣੀਕ ਅਵਧੀ ਤੀਜੇ ਦੂਤ ਦੇ ਆਗਮਨ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਤੀਜੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਗਮਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ, ਕਉਕਿ ਯਸੂ ਸਦਾ ਹੀ ਕਸਿ ਵਸਤੂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ।

Ayahudi walianza kurejea chini ya amri ya kwanza, na katika historia ya amri ya pili wakamaliza hekalu. Malaika wa tatu aliwasili tarehe 22 Oktoba 1844, na kabla ya tarehe hiyo Wamillerite walikuwa wamekamilisha hekalu la kiroho ambalo walikuwa wametoka Babeli wa kiroho kulijenga upya. Lilipaswa kukamilishwa, kwa maana tarehe 22 Oktoba 1844 mjumbe wa agano alipasa kuja ghafula katika hekalu lake. Hilo hekalu lilikuwa watu wa Millerite walioingia katika agano tarehe 22 Oktoba 1844, na ambao Petro anawatambulisha kuwa walikuwa hekalu.

Nanye kandi, nk’amabuye mazima, murubakwa ngo mube inzu y’Umwuka, ubutambyi bwera, kugira ngo mutambire ibitambo by’umwuka byemerwa n’Imana ku bwa Yesu Kristo. 1 Petero 2:5.

Kuhani ya Kimilerite ilijengwa tangu 1798 hadi 1844, ambayo ni miaka arobaini na sita, au kinabii siku tatu, kwa maana Kristo alitambulisha ya kwamba huchukua siku tatu kuisimamisha hekalu.

Na Wayahudi ya Pasaka ilikuwa karibu, naye Yesu akakwea kwenda Yerusalemu, akawakuta hekaluni wale waliokuwa wakiuza ng’ombe na kondoo na njiwa, na wabadili fedha wameketi; naye alipokwisha kufanya mjeledi wa kamba ndogo ndogo, akawafukuza wote watoke hekaluni, pamoja na kondoo na ng’ombe; akazimwaga fedha za wabadili fedha, na kuzipindua meza; akawaambia wale waliokuwa wakiuza njiwa, Ondoeni vitu hivi hapa; msiifanye nyumba ya Baba yangu kuwa nyumba ya biashara. Nao wanafunzi wake wakakumbuka ya kuwa imeandikwa, Wivu wa nyumba yako umenila. Basi Wayahudi wakajibu wakamwambia, Ni ishara gani utuonyeshayo, kwa kuwa unafanya mambo haya? Yesu akajibu akawaambia, Libomoeni hekalu hili, nami katika siku tatu nitalisimamisha. Basi Wayahudi wakasema, Hekalu hili limejengwa kwa miaka arobaini na sita, nawe utalisimamisha katika siku tatu? Lakini yeye alinena habari za hekalu la mwili wake. Yohana 2:13–21.

Mwanake White wâmanyîrîria ati hîndî îrîa mûtûmwô wa kîrîkanîro akenire gûcooka rîrî, akîingira hekalû yake, o ta ûrîa kwonanyitio thîinî wa ibuku rîa Malaki, ûcio ûhoro wa ûtangi nî wathirire

kūhingia hīndī ĩrĩa Kristũ atheririe hekalũ, o ta ũrĩa kwonanyitio rĩu thĩinĩ wa gĩcunjĩ kũu kiumite Johana.

“Mu kusukula ithempeli ku bato ba nsi abaguzi n’abaguzi, Yezu yatangaje ubutumwa bwiwe bwo kweza umutima ukawukura ku kwanduzwa n’icaha,—ku vyipfuzo vy’isi, ku kwipfuzwa kw’ubwikunzi, no ku ngeso mbi zonona ubugingo. ‘Raba, nzorungika intumwa yanje, kandi izotegura inzira imbere yanje: kandi Umwami, uwo murondera, azoza giturumbuka mu rusengero rwiwe, ni we Ntumwa y’isezerano, uwo munezererwamwo: ehe, azoza, ni ko Uhoraho Nyen’ingabo avuze. Ariko ni nde yoshobora kwihanganira umusi wo kuza kwiwe? kandi ni nde azohagarara igihe azoboneka? kuko ameze nk’umuriro w’umuhinguzi, kandi nk’isabune y’abamesura impuzu: Kandi azokwicarira nk’umuhinguzi kandi nk’uweza ifeza: kandi azeze bene Lewi, kandi abarungurure nk’izahabu n’ifeza, kugira ngo bashikanire Uhoraho ishikanwa mu bugororotsi. Malaki 3:1–3.” Uwifuzwa mu Bihe Vyose, 161.

Yohana sura ya pili, hekalu lilichukua miaka arobaini na sita kujengwa, na Yesu alisema kwamba angelijenga tena hekalu lililobomolewa katika siku tatu. Tangu mwaka 1798 hadi 1844 ni miaka arobaini na sita, nayo inaashiria kuwasili kwa malaika watatu (siku), wa Ufunuo kumi na nne, waliokuwa wamefananishwa kwa mfano na amri tatu zilizoanzisha unabii wa miaka elfu mbili na mia tatu. Miaka hiyo arobaini na sita ndiyo kipindi ambacho Kristo aliinua hekalu la Millerite, kwa maana kabla ya wakati huo patakatifu pa kiroho na Israeli wa kiroho walikuwa wamekanyagwa chini na Babeli wa kiroho.

Pa Kristo arangaga urusengero kuri Pasika, mu ntangiriro y’umurimo We, yarangizaga ubuhanuzi bw’Intumwa y’Isezerano iza gitunguranye mu rusengero rwayo, nk’uko byavuzwe muri Malaki. Ku wa 22 Ukwakira 1844 Kristo yaje gitunguranye mu rusengero rwe, kandi byari byaramutwaye imyaka mironko ine n’itandatu kugira ngo yubake urusengero rwe rwasenywe.

“Kristo kwisa ge sama uara bikpris long dat Moas Oli Plas, bilong klinim dat Santuari, we Daniel 8:14 i soim; kwisa bilong Son bilong Man i go long Enshent ov Deis, asama Daniel 7:13 i presentim; mo kwisa bilong Lod i go long Tempol bilong Em, we Malakai i foretoldim, oli ol deskripsen bilong sem ivent; mo diswan tu i reprezented by kwisa bilong braedgrum i go long marij, we Kristo i bin deskribim long parabol bilong ten vajin long Matthew 25.” The Great Controversy, 426.

Tyityi ta kwanza liliisha mwaka 1798, na mwisho wa tyityi la mwisho ulikuwa mwaka 1844. Mwanzo wa kipindi cha miaka arobaini na sita, ambapo Kristo aliinua hekalu la Millerite, uliuonyesha mwisho; kwa maana mwanzo na mwisho vyote viwili viliwekwa alama kwa kufikia kikomo kwa tyityi ya Mungu juu ya watu Wake, kwa kuwa Yesu daima huutambulisha mwisho wa jambo pamoja na mwanzo wa jambo.

Tukakomeza uchunguzi wetu wa maagizo ya Gabrieli kwa Danieli katika makala inayofuata.

“Kitabu cha Ufunuo ni lazima kifunguliwe kwa watu. Wengi wamefundishwa kwamba ni kitabu kilichotiwa muhuri, lakini kimetiwa muhuri kwa wale tu wanaokataa kweli na nuru. Kweli zilizomo ndani yake zinapaswa kutangazwa, ili watu wapate fursa ya kujiandaa kwa matukio yatakayokuja upesi sana. Ujumbe wa Malaika wa Tatu ni lazima uwasilishwe kama

tumaini pekee la wokovu kwa ulimwengu unaoangamia.

“Okutatinya kw’ennaku ez’enkomerero kututuuseeko, era mu mulimu gwaffe tulina okulabula abantu ku kabi ke balimu. Ebifaananyi eby’amaanyi era eby’ekitiibwa obunnabbi bye bubuukudde nti binaatera okubaawo tebirekebwenga obutakwatibwako. Ffe tuli babaka ba Katonda, era tetulina budde bwa kufiirwa. Abo abandyagadde okubeera bakozi bannaffe ne Mukama waffe Yesu Kristo baliraga okufaayo okw’amaanyi eri amazima agasangibwa mu kitabo kino. N’ekalamu n’eddoboozi balifuba okulaga obulungi ebintu eby’ekitalo Kristo bye yava mu ggulu okujja okubikkula.” Signs of the Times, July 4, 1906.